

øves Tvang mod Kirken fra Statens Side i Forhold, hvor det jo efter manges Mening for Kirken gælder noget, der kan blive til ubodelig Skade for den, kan blive til Ulykke for Kirken og kan sprænge Kirken og drage hele Grundlaget for Kirken bort. Naar dette med Grunde, som man ikke paa Forhaand kan forkaste, kan siges af vægtige Stemmer, er der al Opfordring for Lovgivningsmagten til, inden den tager Stilling til en saadan Sag, at give et ansvarligt Kirkeraad, en ansvarlig Forsamling, Lejlighed til at udtale sig derom, Lejlighed til nærmere at begrunde sin Opfattelse af, hvorledes disse Forhold skulle ordnes. — Der er saa meget mere Grund dertil, som det jo tillige er Meningen — det udtaltes i Dag af den højtærede Minister noget skarpere og paa en anden Maade, end jeg egentlig havde ventet — at disse Menighedsraad skulde have Lejlighed til at udtale sig paa Kirkens Vegne. Saaledes havde jeg ikke forstaaet det. Er det Meningen, indtræder en Kirkeforfatning, der efter min Mening er den værste af alle, nemlig den, at Kirkens Organ skulde være disse 1,000 Menighedsraad. Om en saadan Kirkeforfatning mener jeg i hvert Tilfælde, at man maatte høre, hvad Kirken selv mente. Nu have vi intet andet Valg, ingen anden Vej til at høre og erfare Kirkens Mening end den at faa et kirkeligt Udvalg vedrørende denne Sag. Havde vi Kirkeforfatningen, saaledes som den er lovet i Grundloven, saa havde vi Organet, hvis Udtalelser man maatte høre, men det have vi ikke. Havde vi endda det kirkelige Raad, som er ophævet af den højtærede Minister, var det muligt, at man ogsaa derigennem kunde have faaet en Udtalelse, som kunde berolige os og være tilstrækkelig vejledende til at tage endelig Stilling, men det have vi heller ikke. Vi have kun de Udtalelser, der foreligge i Adresser, Henvendelser og Udtalelser fra Møder, og jeg vil blot sige til det ærede 3die Medlem for 9de Kreds (S. Jensen), at naar jeg kun har nævnt de af mig fremdragne Udtalelser, er det, fordi kun *de* foreligge paa autentisk Maade, alt, hvad der leveres i Avisreferater, er ikke udgaaet fra vedkommende selv og foreligger derfor, hvad enten det fremkommer i det ene eller andet Blad, kun som uansvarlige Udtalelser; det holder jeg mig derfor ikke til. Nej, lad os holde os til den eneste Udvej, en for disse Tilfælde nedsat Kirkekommission, eller et kirkeligt Udvalg til at give os denne Vejledning, til at være Udtryk for de Ønsker, som bevæge sig inden

for Kirken paa disse Punkter. Og denne Tanke har jeg, efter hvad Ministeren tidligere har udtalt, dog ikke fundet ham ganske uden Øre for under visse Betingelser. Navnlig med Hensyn til Helheden, Forfatningsdannelsen, har den højtærede Minister, saa vidt jeg ved, selv erkendt, at et saadant kirkeligt Raad ad hoc maatte forinden høres. Derfor har jeg unægtelig tænkt mig, at den Henstilling til Ministeren, hvortil jeg mener, at man vil komme fra denne Side, ikke vil blive betragtet som Forsøg paa at hindre, men vil blive betragtet, som den i Virkeligheden er ment, som en Støtte til den eneste mulige Gennemførelse af disse Sager uden at gøre Skade til den ene eller den anden Side.

Der er nogle enkelte Udtalelser, som jeg maa rette til det ærede 3die Medlem for 9de Kreds (S. Jensen) i Anledning af, hvad han sagde i Gaar og til Dels gentog i Dag. Det ærede Medlem havde flere Grunde imod en Kirkekommission eller et saadant kirkeligt Udvalg. Den ene Grund var den, at Rigsdagen er den bedste Kirkekommission. Det er netop den Betragtningssmaade, som er saa stik i Strid med Grundlovens Mening, naar den lover Kirken en Forfatning, den stik modsatte Opfattelse er den, at Rigsdagen er Kirkens Organ. Dersom man holder fast paa den Anskuelse, saa er ganske vist Kommissionen og alt andet overflødig, saa bliver Kirkeforfatningen og ogsaa Løftet om en Kirkeforfatning et tomt Ord i al Evighed, ligesom det har været det i 50 Aar, saa bliver der aldrig Tale om en Kirkeforfatning. Jeg har imidlertid opfattet det saaledes, at det ærede Medlem i den Henseende er i Uoverensstemmelse med den højtærede Kultusminister. Saa vidt jeg har forstaaet alt, hvad der er fremkommet fra den højtærede Ministers Side under disse Sagers Forhandling, gaar det jo netop ud paa, at Rigsdagen skal ikke ende med at slaa en Streg over Grundlovens Løfte om en Kirkeforfatning.

Der er en anden Fare ved denne Ordning med disse Menighedsraad, som her foreslaas og motiveres ved Hensynet til Folkets Deltagelse i Kirkens Anliggender i det enkelte Sogn. Der er nu en Tvetydighed i dette Udtryk, Folket eller Befolkningen. Hvad menes der? Er det det kirkelige Folk eller det politiske Folk? Jeg tvivler nu aldeles ikke om, at det er Ministerens Mening — det fremgaar ogsaa ganske tydeligt af Lovforslagene selv og af alle de Udtalelser, der foreligge — at det